
تعیین سهم خشم و اهمال کاری در پیش بینی اعتیاد به اینترنت دانش آموزان دختر*

فاطمه حاجی محمدی^۱ سیمین دخت رضاخانی^۲

چکیده

مقاله حاضر برگرفته از یک پژوهش میدانی می باشد باهدف تعیین سهم خشم و اهمال کاری در پیش بینی اعتیاد به اینترنت دانش آموزان دختر انجام گرفت. روش تحقیق از نوع توصیفی همبستگی است و از نظر روش کاربردی می باشد. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دختران دانش آموز دوره دوم متوسطه مدارس دولتی و غیر دولتی شهر دماوند تشکیل دادند. برای انتخاب نمونه از روش نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای استفاده شد و ۲۱۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. در این پژوهش برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه های اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۹)، پرسشنامه حالت- صفت بیان خشم اسپیلبرگر (۱۹۹۹) و پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی سولومون و راث بلوم (۱۹۸۴) استفاده شد، نتایج تحقیق با استفاده از روش همبستگی و رگرسیون چند متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و نتایج نشان داد خشم می تواند ۱۹ درصد اهمال کاری و ۲۵ درصد از اعتیاد به اینترنت را در دختران دانش آموز دوره دوم متوسطه شهر دماوند پیش بینی کند. نظر به نتیجه پژوهش با توجه به شناسایی عوامل موثر بر اعتیاد به اینترنت، پیشنهاد می شود در مدارس و هسته های مشاوره اهمیت اهمال کاری و وجود خشم در دانش آموزان در نظر گرفته شود.

کلیدواژه: خشم، اعتیاد به اینترنت، اهمال کاری

* این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد مشاوره با همین عنوان است .

^۱ . دانش آموخته گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

hajimohammadifateme@yahoo.com

^۲ . استادیار گروه مشاوره، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران (نویسنده مسئول).

rezakhani@riau.ac.ir

مقدمه

دوره نوجوانی از بحرانی‌ترین دوران زندگی است، این دوران حساس، نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری شخصیت آینده فرد دارد. (تامپسون و داگلاس، ۲۰۱۲، ترجمه فرهی، ۱۳۹۵). شاید بتوان از جمله عواملی که در هیجان‌های نوجوانی تاثیر داشته باشد به اینترنت و دنیای مجازی اشاره کرد. امکان ناشناس ماندن، دسترسی آسان به آن، تنوع مطالب موجود در اینترنت و فراهم آوردن امکان دور شدن از واقعیت‌های ناخوشایند زندگی از جمله این جذابیت‌ها است (فتوره چی، ۱۳۹۰). در این شرایط عدم شناخت کافی نسبت به چگونگی استفاده از اینترنت در کنار جذابیت‌های آن در ترکیب با برخی صفات و ویژگی‌های شخصیتی^۱ افراد، موجب استفاده یا سوء استفاده مفرط از اینترنت می‌شود تا حدی که این وابستگی تبدیل به اعتیاد آنها می‌شود (فریز، بی تا؛ ترجمه رحیمی مقدم، ۱۳۹۳). به نظر می‌رسد یکی از عواملی که می‌تواند در وابستگی به اینترنت نوجوانان نقش داشته باشد اهمال کاری است. اهمال کاری، تمایل به تعلل در شروع و انجام کارهای مهم و به تعویق انداختن عمدی انجام پیامدهای منفی است (کلینگیسک^۲، ۲۰۱۳). اهمال کاری تحصیلی، متداول‌ترین نوع اهمال کاری در بین نوجوانان است (مولن^۳، ۲۰۱۴). از اهمال کاری تحصیلی به عنوان یک عادت بد رفتاری یاد شده است که بسیاری از دانش‌آموزان با آن مواجهه هستند (زوه، لوه، لی، چن، لی و ژاو^۴، ۲۰۱۶). این نوع اهمال کاری در آماده‌سازی شخص برای امتحان، انجام تکالیف و حضور در جلسات مشخص می‌شود (تاینگتینگ، خیلان و ژو^۵، ۲۰۱۵). اهمال کاری با درجات بالایی از اضطراب و افسردگی در دانش‌آموزان همراه است و بر عزت نفس آنها تاثیر می‌گذارد و باعث بروز پرخاشگری و خشم می‌شود (استیل و کلینگیسینگ^۶، ۲۰۱۶).

به طوری که نتایج پژوهش یین، یو، هانگ و کو (۲۰۱۴) نشان داد که افراد مبتلا به اعتیاد به اینترنت هم در جهان واقعی و هم در جهان مجازی (اینترنت) خشونت بالایی را نشان می‌دهند. با توجه به آنچه ذکر شد، از آنجایی که نوجوانان و جوانان نیروی فعال و پویای جامعه هستند و نمی‌توان این جمعیت فعال را نادیده گرفت، بنابراین باید نگرش‌ها، ویژگی‌ها،

^۱. Personality characteristics

^۲. Klingsieck

^۳. Mullen

^۴. Zhu, Zhu, Liu, Chen, Li, Zhao

^۵. Tingting, Xiulan, &Xue

^۶. Steel, Klingsieck

مشکلات، مسائل و خواسته های آنان را شناخت و راه ارتباط و رفتار صحیح با آنها را پیدا کرد و مورد بازنگری قرار داد (زندوانیان و همکاران، ۱۳۹۲). کم توجهی در رسیدگی به خشم و پرخاشگری در نوجوانان، باعث ارتباط ناسالم در بین افراد جامعه می شود، به کیفیت زندگی افراد لطمه می زند و نیز منجر به عوارضی نظیر فرار از مدرسه، افت تحصیلی و سوء مصرف مواد می شود. این عوارض به نوبه خود مانع رشد و شکوفایی ظرفیتها، تواناییها و همچنین حس تفاهم اجتماعی و نیز مانع جریان اجتماعی شدن نوجوان می شود (تامپسون و داگلاس، ۲۰۱۳؛ ترجمه فرهی، ۱۳۹۵).

طرح مسئله

مشکلات تحصیلی در دانش آموزان می تواند زیر بنای مشکلات تحصیلی در مقاطع تحصیلی بالاتر باشد، لذا توجه به مشکلات روانشناختی دانش آموزان مهم و ضروری است. نتایج این پژوهش از نظر بالینی و پژوهشی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. همچنین یافته های این پژوهش می تواند با تعیین درصد اعتیاد به اینترنت در میان دانش آموزان و تعیین رابطه آن با اهمال کاری و خشم دانش آموزان در کمک به مراکز مشاوره آموزش و پرورش نقش مهمی داشته باشد، زیرا این امر در تعیین برنامه های آموزشی و درمانی مراکز مشاوره دانش آموزی نقش موثری دارد و مراکز مشاوره دانش آموزی می توانند جهت رفع اعتیاد به اینترنت در میان دانش آموزان، اقدامات روان شناختی لازم را انجام دهند. در این میان، توجه به اهمال کاری تحصیلی و خشم دانش آموزان دختر به عنوان پیش بینی کننده مهمی در اعتیاد به اینترنت به دلیل طبقه آسیب پذیر جامعه در استفاده از اینترنت و فضای مجازی نسبت به طبقات دیگر، بیشتر احساس می شود. بنابراین محقق در صدد پاسخ به این سوال است که خشم و اهمال کاری تا چه اندازه می توانند اعتیاد به اینترنت را در دختران دانش آموز شهر دماوند پیش بینی کنند؟

از این رو سوال های فرعی تحقیق به شرح زیر می باشند:

۱. سهم خشم در پیش بینی اعتیاد به اینترنت در دختران دانش آموز دوره دوم متوسطه شهر دماوند تا چه اندازه است؟
۲. سهم اهمال کاری در پیش بینی اعتیاد به اینترنت دختران دانش آموز دوره دوم متوسطه شهر دماوند تا چه اندازه است؟

چهارچوب نظری

امروزه کمتر انسانی را می‌توان یافت که ساعتی از وقت خود را صرف استفاده از فضای مجازی و وب‌گردی نکند و رفتار و افکارش تحت تاثیر آن قرار نگیرد. در هر حال، فضای مجازی (سایبری)، قلمرویی وسیع، بدیع و بکر است که فرصت‌ها، آسیب‌ها و محدودیت‌هایی دارد (زندوانیان، حیدری، باقری و عطارزاده، ۱۳۹۲). در واقع ورود فناوریهای ارتباطی مجازی، دگرگونی بنیادینی را در ساختار مناسبات و ارتباطات انسانی ایجاد کرده است (صبوری خسرو شاهی و آذرگون، ۱۳۹۲). پیامد این امر شکل‌گیری نوع جدیدی از تعاملات انسانی به نام شبکه‌های اجتماعی (مثل فیسبوک، توئیتر، لاین، تانگو، واتس‌آپ، وایبر و ...) است. شبکه‌های اجتماعی مجازی نسل جدیدی از صفحه‌های اینترنتی هستند که بر اساس نیاز مخاطبان طراحی شده است. لزوم شناخت شبکه‌ها و فضای مجازی و تحقیق و پژوهش درباره این فضا و تاثیر آنها بر روکیفیت زندگی^۱ و الگوهای ارتباطی^۲ افراد و به خصوص ویژگی‌های روانشناختی، اجتماعی و تحصیلی نوجوانان و جوانان اهمیت دارد (عقیلی و پوری، ۱۳۹۰).

با توجه به مطالب بالا، وابستگی به اینترنت و فضای مجازی می‌تواند اثرات سوعی بر نوجوانان و جوانان داشته باشد. از این رو با توجه به اهمیت موضوع بررسی عواملی که منجر به سوق دادن نوجوانان و جوانان به استفاده مفرط از اینترنت و اعتیاد به آن می‌شود دارای اهمیت است که در این تحقیق به بررسی نقش خشم^۳ و اهمال‌کاری تحصیلی^۴ در پیش‌بینی اعتیاد اینترنتی پرداخته شده است. خشم یکی از عواطف متداول در بین نوجوانان است که بر اثر برخورد با مانعی که بر سر راه هدف آنان قرار گیرد، حاصل می‌شود، اساس خشم این عقیده است که اوضاع آن گونه که باید باشد، نیست (بشارت، ۱۳۹۰). اهمال‌کاری از جمله مسائل خیلی رایج میان دانش‌آموزان می‌باشد به طوری که برخی تحقیقات، شیوع اهمال‌کاری تحصیلی مشکل‌آفرین میان دانش‌آموزان را حداقل ۷۰ تا ۹۰ درصد تخمین زدند و اهمال‌کاری حاد را ۲۳ تا ۳۰ درصد میان دانش‌آموزان برآورد کرده‌اند (اردنیک، ۲۰۱۳).

^۱ Quality of Life

^۲ Communication patterns

^۳ Anger

^۴ Academic procrastination

روش تحقیق

نظر به این که پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی است، طبق منطق رگرسیون (دلاور، ۱۳۹۶) تعداد نمونه ۲۰۰ نفر کفایت می کند اما با در نظر گرفتن افت شرکت کنندگان، ۵ درصد به این تعداد اضافه شد و تعداد نمونه ها به ۲۱۰ نفر افزایش شد. در مطالعه حاضر روش نمونه گیری به صورت تصادفی چند مرحله ای انجام شد. جهت انتخاب نمونه ها پس از مراجعه به آموزش و پرورش شهر دماوند، فهرستی از دبیرستان های دولتی و غیردولتی دخترانه دوره دوم متوسطه تهیه شد. که از بین شش مدرسه (چهارمدرسه دولتی و دومدرسه غیردولتی) به صورت تصادفی تعداد سه مدرسه (دو مدرسه دولتی و یک مدرسه غیردولتی) انتخاب شد و از هر مدرسه سه کلاس به طور تصادفی انتخاب و از هر کلاس ۳۰-۱۷ نفر به طور تصادفی انتخاب شدند و دانش آموزانی که تمایل به همکاری داشتند، نمونه پژوهش را تشکیل دادند. هم چنین برای تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیری در نرم افزار SPSS ۲۲ استفاده شد.

ابزار تحقیق

در این پژوهش برای جمع آوری اطلاعات از سه پرسشنامه به شرح زیر استفاده شد.

۱- پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ (IAT):

پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ در سال ۱۹۹۹ توسط کیمبرلی یانگ ساخته شد و در زمینه اعتیاد به اینترنت مورد استقبال قرار گرفت. این پرسشنامه یک ابزار خودگزارشی ۲۱ سوالی است که به روش لیکرت نمره گذاری می شود. گزاره های این پرسشنامه بر اساس ملاک های تشخیصی قماربازی بیمارگونه طراحی شده است (یانگ، ۱۹۹۹). نحوه نمره گذاری به این صورت ارائه شده است: بندرت = ۱، گاهی اوقات = ۲، اغلب = ۳، بیشتر اوقات = ۴، همیشه = ۵. بنابراین برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه حاصل جمع امتیازات داده شده توسط پاسخ دهنده به تک تک سوالات پرسشنامه را با هم جمع می کنیم. نمره بدست آمده نمره کلی پرسشنامه بوده و دامنه ای از ۲۰ تا ۱۰۰ را خواهد داشت. در مطالعه یانگ و همکاران، اعتبار درونی پرسشنامه بالاتر از ۰/۹۲ ذکر شده و اعتبار به روش باز آزمایشی نیز معنی دار گزارش شده است (مانسالی، ۲۰۰۶). ویدیانتو و مک موران (۲۰۰۴) در مطالعه خود به روایی صوری این پرسشنامه اشاره کرده اند. ضریب آلفای کرونباخ برای این پرسشنامه توسط جانسون و

گاستتون (۲۰۰۴)، ۰/۸۹ گزارش شده است (به نقل از مهرابی، ۱۳۹۴). در ایران اعتبار و پایایی این آزمون، توسط علوی، اسلامی، مرآئی، نجفی، جنتی پور و رضاپور (۱۳۸۹) بدست آمده است که پایایی بازآزمایی آن ۰/۸۲، همسانی درونی از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۲ و از طریق دو نیمه سازی ۰/۷۲ بوده است.

۲- پرسشنامه حالت - صفت بیان خشم: (۲-STAXI)

این پرسشنامه توسط اسپیلبرگر مشتمل بر ۵۷ ماده در سال ۱۹۹۹ ساخته شد که شامل ۶ مقیاس و ۵ خرده مقیاس است. خرده مقیاس ها عبارت است از حالت خشم، صفت خشم، برون ریزی خشم و کنترل برون ریزی خشم و کنترل درون ریزی خشم. در این پرسشنامه شش مقیاس شامل ۱) حالت خشم مشتمل بر خرده مقیاسهای احساس خشم، احساس نیاز به بیان کلامی خشم، احساس نیاز به بیان فیزیکی خشم ۲) مقیاس صفت خشم با خرده مقیاسهای خلق و خوی خشمگین، واکنش خشمناک ۳) برون ریزی خشم ۴) کنترل برون ریزی خشم ۵) درون-ریزی خشم ۶) کنترل درون ریزی خشم و یک شاخص کلی بیان خشم وجود دارد. آزمودنی ها به هنگام پاسخ دادن به هر سوال از ۵۷ ماده پرسشنامه، وضع خود را روی یک مقیاس لیکرت چهار درجه ای از تقریباً هرگز تا همیشه رتبه بندی می کنند (تقریباً هرگز = ۱، همیشه = ۴) و بدین وسیله شدت احساسات خشم خود را در یک زمان معین و نیز فراوانی تجربه، بیان سرکوب یا کنترل خشم خودشان را اندازه گیری می کنند. در مطالعه اسپیلبرگر (۱۹۹۹) ضرایب آلفا برای مقیاس ها و خرده مقیاس های ناظر بر حالت خشم و صفت خشم، بالاتر از ۰/۸۴ (۰/۸۸ = میانگین) و برای مقیاس های بیان خشم (برون ریزی خشم، درون خشم)، کنترل خشم (کنترل برون ریزی خشم، کنترل خشم) بالاتر از ۰/۷۳ گزارش شده است. در ایران خدایاری فرد و همکاران (۱۳۸۶)، در مطالعه ای نشان دادند که تحلیل عاملی نمایانگر وجود عوامل چندگانه همسان با فرم اصلی در هر یک از بخش های سیاهه خشم صفت - حالت ۲ اسپیلبرگر از روایی و اعتبار مناسبی جهت سنجش خشم در جوانان ایرانی برخوردار است، هر یک از بخش ها و زیر مقیاس های این سیاهه، دارای همسانی درونی (۰/۶۰ تا ۰/۹۳)، ضریب تنصیف (۰/۵۷ تا ۰/۸۹) و ضریب بازآزمایی (۰/۷۲ تا ۰/۹۳) است. همچنین وجود همبستگی خرده مقیاس های سیاهه خشم با روان رنجورخویی، گشودگی، توافق و وظیفه شناسی، تاییدی بر روایی ملاکی سیاهه خشم است.

۳- پرسشنامه اهمال کاری تحصیلی سولومون و راث بلوم (نسخه دانش آموز):

این پرسشنامه را سولومون و راث بلوم در سال (۱۹۸۴) ساخته و آن را مقیاس اهمال کاری تحصیلی نام نهادند. این مقیاس را دهقانی (۱۳۸۷) در ایران به کار برده است. این مقیاس دارای ۲۷ گویه است که ۳ مؤلفه را مورد بررسی قرار می‌دهد: مؤلفه اول، آماده شدن برای امتحانات و شامل ۸ سؤال؛ مؤلفه دوم، آماده شدن برای تکالیفو شامل ۱۱ گویه و مؤلفه سوم، آماده شدن برای مقاله‌های پایان‌ترم و شامل ۸ گویه است. نحوه پاسخدهی به گویه‌ها به این صورت است که پاسخ‌دهندگان میزان موافقت خود را با هر گویه با انتخاب یکی از گزینه‌های «هرگز»، «به ندرت»، «گاهگاهی»، «اکثر اوقات» و «همیشه» نشان می‌دهند که به گزینه «هرگز» نمره ۱، «به ندرت» نمره ۲، «گاهگاهی» نمره ۳، «اکثر اوقات» نمره ۴، «همیشه» نمره ۵، تعلق می‌گیرد. همچنین در این مقیاس گویه‌های «۲- ۴- ۶- ۱۱- ۱۳- ۱۵- ۱۶- ۲۱- ۲۳- ۲۵» به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. مطالعه سولومون و راث بلوم (۱۹۸۴) نشان داد که این مقیاس با پرسشنامه افسردگی بک، مقیاس شناخت‌های غیر منطقی ایس، مقیاس عزت نفس روزنبرگ و مقیاس اجتناب روزانه همبستگی معناداری دارد و آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۶ برآورد شده است که نشان می‌دهد پایایی در سطح مورد قبولی است. همچنین در پژوهش مطعی، حیدری و صادقی (۱۳۹۱) پایایی آزمون به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آمد. جوکار و دلاورپور در سال (۱۳۸۶) به منظور تعیین پایایی مقیاس از ضریب آلفای کرونباخ استفاده کردند و مقدار آن را برابر با ۰/۹۱ اعلام کردند و به منظور تعیین روایی از روش تحلیل عامل و همبستگی گویه با نمره کل استفاده کردند و در بررسی مقدماتی برای انجام تحلیل عاملی، مقدار شاخص KMO برابر با ۰/۸۸ و همچنین مقدار عددی شاخص خی دو در آزمون کرویت بارتلت برابر با ۲۱۵۸/۳۸۴ بود که در سطح ۰/۰۰۱ معنادار بود که نشانگر کفایت نمونه و متغیرهای انتخاب شده برای انجام تحلیل عامل است که درصد وایانس آن ۳۷/۳۲ به دست آمد.

یافته های تحقیق

این پژوهش با هدف تعیین سهم خشم در پیش بینی اعتیاد به اینترنت دانش آموزان دختر انجام شد. در مطالعه حاضر ۲۱۰ نفر از دختران دانش آموز دوره دوم متوسطه مدارس دولتی و غیر دولتی شهر دماوند شرکت داشتند. که میانگین سنی آنان برابر با $(۱۶/۹۷ \pm ۰/۹۴)$ بود.

جدول ۱: میانگین و انحراف استاندارد نمرات آزمودنی ها در اعتیاد به اینترنت، خشم و اهمال کاری تحصیلی

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	فراوانی
اعتیاد به اینترنت	۸۳/۳۱	۹/۶۴	۲۱۰
بیان خشم	۱۹۴/۹۰	۱۴/۲۰	۲۱۰
اهمال کاری	۹۶/۴۸	۱۱/۴۹	۲۱۰

در جدول ۱، همان گونه که مشاهده می شود میانگین نمرات متغیرهای اعتیاد به اینترنت، بیان خشم و اهمال کاری تحصیلی به ترتیب برابر با (۸۳/۳۱)، (۱۴۹/۹۰) و (۹۶/۴۸) و انحراف معیار آن ها به ترتیب برابر با (۹/۶۴)، (۱۴/۳۰) و (۱۱/۵۹) است.

جدول ۲: ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای بیان خشم و اهمال کاری تحصیلی با اعتیاد به اینترنت

مقیاس	ضریب همبستگی	سطح معناداری
بیان خشم	۰/۴۴	۰/۰۰۱
اهمال کاری تحصیلی	۰/۵۰	۰/۰۰۱

همان طور که نتایج نشان می دهد متغیرهای بیان خشم و اهمال کاری تحصیلی با اعتیاد به اینترنت به ترتیب با ضرایب همبستگی ($r=0/44$) و ($r=0/50$) دارای رابطه مثبت و در سطح آماری $p < 0/01$ معنادار هستند.

سوال اول: سهم خشم در پیش بینی اعتیاد به اینترنت در دختران دانش آموز دوره دوم متوسطه شهر دماوند تا چه اندازه است؟

جدول ۳: تحلیل رگرسیون همزمان برای پیش بینی اعتیاد به اینترنت توسط بیان خشم

ملاک	پیش بین	R	R ²	F	β	B	T	سطح معنی داری
اعتیاد به اینترنت	بیان خشم	۰/۴۴	۰/۱۹	۶۳/۶۷	۰/۴۴	۱/۴۸	۷/۹۸	۰/۰۱

نتایج تحلیل رگرسیون با استفاده از روش همزمان نشان می‌دهد که در گروه نمونه متغیر پیش‌بین که وارد مدل رگرسیونی شده است توانست ۱۹ درصد از تغییرات متغیر اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی کنند ($R = 0/44$ و $R^2 = 0/19$)، بررسی میزان بتا نشان داد که بیان خشم ($\beta = 0/43$ و $p < 0/01$) توان پیش‌بینی مثبت و معنادار اعتیاد به اینترنت را دارد. آزمون آماری F برای معنی‌داری ضریب همبستگی برابر با $63/67$ است که در سطح $0/01$ معنی‌دار است و نشان می‌دهد متغیر پیش‌بین از قدرت تبیین خوبی برخوردار بوده و قادر است به خوبی تغییرات واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد.

سوال دوم: سهم اهمال کاری در پیش بینی اعتیاد به اینترنت دختران دانش آموز دوره دوم متوسطه شهر دماوند تا چه اندازه است؟

جدول ۴: تحلیل رگرسیون همزمان برای پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت توسط اهمال کاری تحصیلی

ملاک	پیش بین	R	R ²	F	β	T	B	سطح معنی‌داری
اعتیاد به اینترنت کاری	اهمال کاری	0/50	0/25	۸۹/۶۱	0/۵۰	۰/۲	۹/۴۶	0/01

نتایج تحلیل رگرسیون با استفاده از روش همزمان نشان می‌دهد که در گروه نمونه متغیر اهمال کاری تحصیلی که وارد مدل رگرسیونی شده توانسته است ۲۵ درصد از تغییرات متغیر اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی کنند ($R = 0/50$ و $R^2 = 0/25$)، همچنین بررسی میزان بتا نشان داد که اهمال کاری تحصیلی ($\beta = 0/50$ و $p < 0/01$) توان پیش‌بینی مثبت و معنادار اعتیاد به اینترنت را دارد.

آزمون آماری F برای معنی‌داری ضریب همبستگی برابر با $9/32$ است که در سطح $0/01$ معنی‌دار است و نشان می‌دهد متغیر پیش‌بین از قدرت تبیین خوبی برخوردار بوده و قادرند به خوبی تغییرات واریانس متغیر وابسته را توضیح دهد.

بحث و نتیجه گیری

در رابطه با سوال اول پژوهش یافته‌ها (جدول ۲) نشان دادند که بیان خشم دانش آموزان

با اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و معناداری داشته است. بررسی میزان بتا (جدول ۳) نیز نشان داد که بیان خشم توان پیش بینی ۱۹ درصد از اعتیاد به اینترنت را دارد؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که بیان خشم دارای رابطه مستقیم و توان پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت را دارد. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش‌های جماعتی، اردکانی و متولی (۱۳۹۵)، علوی (۱۳۹۴)، خزاعی و همکاران (۱۳۹۱)، کیامرثی و آریا پوران (۱۳۹۴)، واحدیان شاهرودی و همکاران (۱۳۹۱)، جون وچوی (۲۰۱۵)، ین و همکاران (۲۰۱۴) در تبیین این یافته می‌توان گفت دانش آموزانی که روحیه پرخاشگرانه ای دارند و نیز خشم فروخورده زیادی در آنها هست با توجه به اینکه جامعه واقعی در زمینه بروز خشم، ابزارهای تنبیه کننده را پیش بینی کرده است لذا فضای مجازی و چت کردن و یا پیام‌هایی که زیر مطالب افراد مشهور گذاشته می‌شود این امکان را به این دانش‌آموزان پرخاشگر می‌دهد که به راحتی در یک فضای که ناشناخته می‌ماند و قرار نیست توبیخ و یا قضاوت شوند، دست به پرخاشگری کلامی بزنند و باعث تخلیه هیجانی در خود شوند. در واقع بروز بی‌دردسر رفتارهای پرخاشگرانه از جمله تهاجم، توهین و لجاجت و کینه توزی در فضای مجازی خود باعث جذابیت اینترنت و استفاده از آن خواهد شد و همین امر می‌تواند انگیزه ای برای استفاده بیش از حد از بستر فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی و در نتیجه اعتیاد به اینترنت گردد.

در رابطه با سوال دوم پژوهش بررسی ضریب همبستگی پیرسون (جدول ۲) نشان می‌دهد که اهمال کاری تحصیلی با متغیر اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان دارای رابطه مثبت و معناداری است. به این معنا که هر چه قدر میزان اهمال کاری تحصیلی در دانش‌آموزان بالا باشد گرایش به اعتیاد به اینترنت در آنان افزایش خواهد یافت. میزان بتا (جدول ۴) نیز نشان داد که اهمال کاری تحصیلی توان پیش‌بینی ۲۵ درصد از تغییرات اعتیاد به اینترنت را دارد پس می‌توان نتیجه گرفت که اهمال کاری دارای رابطه مستقیم و توان پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت را دارد. این یافته با یافته‌های پژوهش‌های مهربانی (۱۳۹۴)، کیامرثی و آریا پوران (۱۳۹۴)، روحانی (۱۳۹۱)، ورستچکو (۲۰۱۶)، استاوروپولس و همکاران (۲۰۱۳)، اوداسی (۲۰۱۱)، یانگ (۱۹۹۸)؛ همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که در سال‌های اخیر، اهمال کاری تحصیلی به عنوان نوعی «نقص در خودتنظیمی»، به معنای ناتوانی فرد در کنترل افکار، هیجان‌ها، عواطف و عملکرد مطابق با معیارهای مورد تایید مطرح شده است (فارن، ۲۰۰۴؛ به نقل از علی مدد، ۱۳۸۸). یکی از جلوه‌های نقصان خودنظم‌جویی در اهمال کاری تحصیلی، تمایل به «تنزیل

موقت» است که در آن، فرد برای جبران اهمال کاری خود به سمت استفاده از اینترنت و فضای مجازی تشویق می شود. تنزیل موقت و به تبع آن اهمال کاری تحصیلی، تابع برخی عوامل موقعیتی نظیر تأخیر در پاداش و آزارندگی تکلیف و برخی ویژگی‌های شخصیتی از قبیل پایین بودن خودآگاهی، بی‌نظمی ذهنی، خودکنترلی کم، و نقصان انگیزش پیشرفت است (استیل، ۲۰۰۷). در تحقیق والراند و بیسونته (۱۹۹۲) نشان داده شد که دانش‌آموزانی که اهمال کاری دارند، در آغاز و همچنین در مداومت در پیگیری هدف‌های تحصیلی‌شان ناتوان‌اند که نشانی از ضعف در خود تنظیمی در آن‌ها است. و همین امر در گرایش و استفاده بی‌رویه از اینترنت نیز نمود دارد.

منابع

فارسی

- تامپسون پروت و داگلاس، براون (۲۰۱۳). روان‌درمانی و مشاوره کودکان و نوجوانان (کاربردهای عملی در مراکز درمانی و مدارس)، ترجمه حسن فرهی (۱۳۹۵). تهران: انتشارات ارجمند.
- خزاعی، طیبیه؛ سعادتجو، علیرضا؛ درمحمدی، سمانه؛ سلیمانی، منصوره؛ طوسی‌نیا، مرضیه؛ ملاحسن زاده، فاطمه (۱۳۹۱). شیوع وابستگی به تلفن همراه و پرخاشگری نوجوانان شهر بیرجند، سال ۱۳۹۰. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، ۴(۱۹)، ۴۳۰-۴۳۸.
- دلاور، علی (۱۳۹۱). روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی. ویرایش چهارم، تهران: نشر ویرایش.
- روحانی، فضیله و تاری، سعیده. (۱۳۹۱). بررسی میزان اعتیاد به اینترنت و رابطه آن با انگیزه تحصیلی و رشد اجتماعی دانش‌آموزان دوره متوسطه استان مازندران. فصلنامه فن آوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۲(۲)، ۳۵-۱۹.
- زندوانیان، احمد؛ حیدری، مریم؛ باقری، ریحانه؛ عطار زاده، فاطمه (۱۳۹۲). آسیب‌های فضای مجازی بین دانش‌آموزان دختر. مطالعات فرهنگ-ارتباطات، ۱۴(۵۵)، ۱۹۵-۲۱۶.

- شاهرخی، مسلم (۱۳۹۱). بررسی ارتباط کمال گرایی و اضطراب امتحان با اهمال کاری تحصیلی دانشجویان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی.
- علوی، سید سلمان و همکاران (۱۳۸۸). ویژگی های روان سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ. مجله علوم رفتاری. ۴(۳)، ۱۸۹-۱۸۳.
- علی‌مدد، زهرا (۱۳۸۸). بررسی نقش واسطه‌ای خودتعیینی در رابطه بین ابعاد فرزندپروری و اهمالکاری تحصیلی دانشجویان دانشگاه شیراز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شیراز.
- فتوره چی، محمد مهدی. (۱۳۹۰). اعتیاد سایبری، اعتیاد نوظهور. تهران: نشر ویرایش.
- فریز، جنیفر (۱۳۹۳). اعتیاد مدرن. ترجمه احمد رحیمی مقدم. تهران: نشر ابرار.
- کیامرئی، آذر؛ آریاپوران، سعید (۱۳۹۴). شیوع اعتیاد به اینترنت و رابطه آن با تعلق ورزی و پرخاشگری در دانش آموزان. مجله روانشناسی مدرسه، ۴(۳)، ۶۷-۸۵.
- کوئن، بروس (۱۳۹۰). مبانی جامعه شناسی. ترجمه دکتر غلامعباس توسلی و دکتر رضا فاضل، تهران: انتشارات سمت.
- مهرابی، مهناز (۱۳۹۴). رابطه اعتیاد به اینترنت با تعلق ورزی و اهمال کاری و انگیزش تحصیلی دانش آموزان دختر سال اول دبیرستان. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان.
- واحدیان شاهرودی، محمد؛ دوگونچی، میترا؛ لعل‌منفرد، الهه؛ محمدزاده، مرضیه (۱۳۹۱). رابطه بین استفاده از اینترنت با خصومت و خشم در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد در سال ۱۳۹۱. هشتمین همایش دانشجویی دانشگاه های علوم پزشکی شرق کشور.

انگلیسی

- Klingsieck, K. B. (۲۰۱۳). Procrastination. European Psychologist.
- Mullen, A. (۲۰۱۴). The Role of Psychological Flexibility in Procrastination. The university of Louisiana at Lafayette

- Steel, P. (۲۰۰۷). The nature of procrastination: A meta-analytic and theoretical review of quintessential self-regulatory failure. *Psychological Bulletin*, ۱۳۳, ۶۵-۹۴.
- Steel, P., & Klingsieck, K. B. (۲۰۱۶). Academic procrastination: Psychological antecedents revisited. *Australian Psychologist*, ۵۱(۱), ۳۶-۴۶
- Tingting, D., Xiulan, Y., & Xue, G. (۲۰۱۵). Different Procrastination Types of College Students: From a Self-regulated Learning Perspective. *Education Research Monthly*, ۱۰, ۰۱۴
- Vallerand, R. J., & Bissonnette, R. (۱۹۹۲). Intrinsic, extrinsic, and a motivational styles as predictors of behaviour: A prospective study. *Journal of Personality*, ۶۰, ۵۹۹-۶۲۰.
- Wretschko, G. (۲۰۱۶). Problematic internet use, flow and procrastination in the workplace. (MA Thesis). The university of the Witwatersrand.
- Zhu, Y., Zhu, H., Liu, Q., Chen, E., Li, H., & Zhao, H. (۲۰۱۶). Exploring the Procrastination of College Students: A Data-Driven Behavioral Perspective. In *International Conference on Database Systems for Advanced Applications* (pp. ۲۵۸- ۲۷۳). Springer International Publishing
- Yen, J.Y., Yen, C.F., Wu, H.Y., Huang, C.J., Ko, C. H. (۲۰۱۴). Hostility in the real world and online: the effect of internet addiction, depression, and online activity. *Cyberpsychology Behavior and Social Networking*, ۱۴(۱۱), ۶۴۹-۵۵.
- Young, K.S. (۱۹۹۸). Internet addiction: the emergence of a new disorder. *CyberPsycho and Behavior* ۱۹۹۸; ۱(۳): ۲۳۷- ۴۴.